

Takáts Péter

Európa közepének egy misztérium térré kell válnia

2018. szeptemberében, a Michael ünnepet megelőző hétfőjén, a Cseh Antropozófiái Társaság „Egyedülálló emberi minőségek” címmel egy konferenciát rendezett Prágában, melyre meghívták a közép-európai országok képviselőit is. Magyarországot Döbrönte Zoltánnal ketten képviseltük. A következőkben a Prágában elmondott előadásom írott és szerkesztett változatát adom közre.

Itt Prágában, Európa közepén semmi sem lehet fontosabb, mint a közép minőségéről beszélni. Ezért is választottam előadásom címéül ezt a mondatot, melynek alapját Ludwig von Polzer-Hoditznak egy konferencián 1928-ban mondott gondolatai képezik. Akkor ugyanis a következőket mondta: „Európa közepe egy misztérium-tér. Megkívánja az emberiségtől, hogy ennek megfelelően viselkedjen.” Előadásomban azt szeretném körüljárni, hogy mit is jelent ez a számomra, és hogyan látom ma ezt a kérdést.

Én 1950-ben Budapesten születtem és arról, hogy Európa közepének milyen feladatai vannak, és hogyan kellene Közép-Európában viselkedni, egészen 1989-ig fogalmam sem volt. Csak azt éreztem, sok más társammal együtt, hogy itt valami nem stimmel, mert egy olyan diktatórikus rendszerben élünk, ami nem az embert szolgálja és beteg módon működik. Erre az időszakra visszatekintve egyet biztosan tudok, hogy azért, mert én egy rossz rendszerben éltem, soha nem éreztem magam sem kevesebbnek, sem értéktelenebbnek azokkal szemben, akiket sorsuk Európai nyugati részeire irányított és ott éltek. Sőt, nyugodtan mondhatom a társaim is így éreztek. 1989 előtt a barátaimmal arról álmodoztunk, hogy milyen is lenne az, ha egyszer mi is Európa jó részéhez taroznánk, és az a rossz, amit nekünk el kell viselni, végre eltűnne a világból.

Aztán 1989-ben, teljesen váratlanul, bekövetkezett az, amiről álmodtunk. Csakhogy az eufória rövid ideig tartott, mert igen gyorsan szembesülnünk kellett azzal a ténnyel, hogy bár most már egész Európa az addig jónak tartott rendszerben él, és nem vagyunk ellenségek többé, az úgynevezett kelet-európaiak továbbra is a rosszak maradtak és mi, akik örömmel csatlakoztunk Európához, most a nyugat-európaiak szemében mégsem vagyunk igazán európaiak. Csak másodrangú állampolgárok vagyunk. Gyorsan be kellett látnunk, hogy 40 év szembenállás és megosztottság által létrehozott tudati deformációkat nem lehet egyetlen nap alatt semmissé tenni, és ami 1989 előtt beépült a nyugati testvéreink gondolkodásába, az sajnos még sokáig ott is marad.

Teljesen mindegy, hogy a politikai, vagy a gazdasági életet nézzük, vagy a privát kapcsolatokat, mindenhol azt tapasztaltam, hogy a nyugati barátaink erősen meg vannak győződve arról, hogy továbbra is ők a jó Európa. Gondolatainkban, még évekkel a rendszerváltás után is, Európa keleti fele még mindig a rossz, és a nyugati fele a jó. Így nem csoda, hogy szépen lassan kialakult bennünk az az érzés, hogy valószínűleg csak akkor leszünk Európa elfogadott és egyenrangú állampolgárai, ha feladjuk a kultúránkat, elfelejtjük szokásainkat és lemondunk tehetségünkről. De érthető módon eddig nem szerettünk volna elmenni.

Sajnálatos módon ezt a fekete-fehér mentalitást, amiben a nyugat az egyenlő a jóval és a kelet az egyenlő a rosszal, még az antropozófiái mozgalomban is meg kellett tapasztalnom, és ezt tapasztalom még a mai napig is. Hosszú éveken keresztül dolgoztam a Lievegoed impulzust követő tanácsadók közösségében (Association for Social Development), részese voltam a Camphill mozgalom nemzetközi eseményeinek és aktív résztvevője sok antropozófus

találkozóknak, konferenciáknak és munkacsoportnak szerte Nyugat-Európában, és mindenhol ezt a jó-rossz mentalitást tapasztaltam meg. Kedvesen és szinte együttérző szeretettel ajánlották fel nyugat-európai barátaim és ismerőseim, hogy eljönnek Magyarországra és segítenek nekünk is olyan jóvá válni, mint amilyenek ők nyugaton.

Azt viszont soha senki nem kérdezte meg tőlem, hogy én vagy mi Magyarországon, mit gondolunk arról, ami nyugatról áramlik hozzánk, milyen értékeink és képességeink vannak, és mit tudna a nyugat esetleg átvenni, vagy tanulni tőlünk. Ez a mentalitás egyrészt azért elszomorító, mert azt mutatja, hogy a nyugat-európai emberek nem látnak átvehető értéket keleten, úgy érzik, hogy nincs mit tanulni a kelet- és közép európai emberektől, másrészt azt érezhetjük, hogy a nyugati emberek számára azok a minőségek, melyek közép- és kelet-Európában találhatóak, értéktelenek és nem fontosak.

Ha ezt a szomorú helyzetet más szavakkal akarjuk leírni, akkor azt kell mondanunk, hogy Ahriman győzött. Harca a közép és Közép-Európa ellen sikerrel járt! Európa közel 50 évig tartó megosztottsága ugyanis szép gyümölcsöt termelt Ahrimannak, és a fekete-fehér, a jó-rossz minőségeken alapuló duális gondolkodás az európai ember számára általános és kizárólagos lett. Ezzel az 50 évvel Ahrimannak sikerült a kelet-nyugat ellentétet az európai emberek tudatába szinte bebetonozni. Ahriman ezzel részben elérte azt a célját, hogy megsemmisítse azt az Európát, amelynek a közép kontinensévé kell válnia, és az a jövőkép, hogy az európaiak szabad akaratukból összekapcsolják magukat a Krisztus-impulzussal, így most komoly veszélybe került.

Ennek hatására az 1989 után eltelt időben sajnos nem Európa egyesülése következett be, amit egyébként a mainstream média igyekszik elhitetni velünk, hanem sokkal inkább azt kellett megélnünk, hogy Nyugat-Európa válogatás nélkül igyekszik politikai, gazdasági és kulturális hatalmát Kelet-Európára is kiterjeszteni és a maga képére formálni. Bár szavakban már nem vagyunk ellenségek többé, de a mindennapokban olyan másodrendű tagjai vagyunk az európai népek közösségének, akiket meg kell javítani és át kell formálni.

Miért tartom ezt a kérdést olyan fontosnak, hogy itt most erről ilyen hosszan beszélek? Nem azért, mert ezt a mentalitást én és a társaim Kelet- és Közép-Európában fájdalmasan éljük meg. Nem azért, mert rossz érzés Európában másodrendűnek lenni. Azért beszélek erről, mert ha ez a helyzet nem változik és nyomában a duális gondolkodás, valamint a nyugati értékek előtérbe helyezése továbbra is fennmarad, akkor az emberiség és a Föld fejlődése kerül veszélybe. Mert az, ami Európában kicsiben lejátszódik, az fog később nagyobb méretekben is megjelenni a Földön. Ha Európa a jövőben nem tudja a maga értékeit, kultúráját és képességeit egyesíteni és ezekből a maga közepét kialakítani, akkor a jövőben Európa sem tud a világban, mint közép megjelenni és Amerika és Ázsia között, mint egy kiegyenlítő – misztérium – tér működni.

Ezek után próbáljuk meg előítélet mentesen megnézni azt, hogy mi is történik ma Európában, és ezek az események hogyan befolyásolják az európai közép létrejöttének lehetőségét. Nos, ha így tekintünk rá napjaink eseményeire, akkor azt látjuk, hogy minden politikai és gazdasági történés abba az irányba mutat, hogy Közép-Európát és ezt követően Európát, a közép kontinensét, megsemmisítsék, és örökre kitöröljék nem csak az emberek emlékezetéből, hanem a Föld-fejlődés menetéből is. Pedig Rudolf Steiner egészen világosan és egyértelműen kimondta, hogy „a világkultúra, a világ civilizáció csak akkor tud gyümölcsözően tovább fejlődni, ha Európában egy középminőség jön létre és ez megerősödik. Mert a két pólusnak, a Föld keleti és a Föld nyugati részének Közép-Európán keresztül kell összekapcsolódnia.”

Mivel ez a minőség Európában eddig nem csak nem jött létre, hanem a felvázolt folyamatok nyomán éppen az ellenkező irányzat erősödik, ezért ma a világban kelet és nyugat közötti feszültségeket, ellentéteket és összecsapásokat élünk meg. Ma a nyugat és kelet harcban él egymás mellett, a szélsőségek, mint ellenségek állnak szemben egymással. Az ahrimani materializmus Amerikában és a luciferi miszticizmus Ázsiában most egymásnak feszül, mert hiányzik a világból az a közép, az a minőség, ami össze tudná kapcsolni őket.

Ahhoz, hogy ez a helyzet megváltozzon, szükség lenne Európára, mint középre, de ez csak az után tud megjelenni a világban, ha mi európaiak a magunk közepét már ki tudtuk alakítani. Azt a közepet, ahol a két szélsőség egyesülni tud, ahol a két ellenség kezét tud fogni egymással. Más szavakkal kifejezve, azt a teret kell létrehozni, ahol az emberek szabad akaratukból összekapcsolják magukat a Krisztus impulzussal és önmagukat és Európát is áthatják vele. Mert a közép minőségében a Krisztusi erő hat és működik.

Ezt mi itt Európa középső részében ösztönösen érezzük. Ezért van számunkra kevés jelentősége annak, ami ma a nyugatot oly mértékben áthatotta, és ezért értjük kevésbé azt az intellektuális és materialista életet és életstílust, ami ott divik. De éppen ezért ennyire idegen a közép-európai emberek számára az a ködös miszticizmus is, ami a keleti világot áthatja és vezeti. Számunkra itt Közép-Európában igazán csak azoknak az impulzusoknak van értéke, melyek az emberi lélek legmélyéből, és a szívünkéből jönnek. Ezért is érezzük ma olyan rosszul magunkat, mert miközben a lelkünkéből ennek a valódi középnek a létrehozására irányuló vágy elemi erővel tör fel, közben ösztönösen érezzük, hogy még nem végeztük el a feladatot. Tudjuk, hogy addig, amíg egyéni erőfeszítéseink nyomán az európai közép, a Krisztus impulzus erővel áthatva, nem jön létre, addig a feszültség és káosz a világban nem hogy nem fog csökkenni, hanem még tovább fokozódik.

Rudolf Steiner szerint ebben a kultúrperiódusban, amiben most élünk, az egymásnak feszülő két szélsőségnek találkozni kell, és a kultúrák találkozásának útja nyugatról kelet felé halad, mégpedig Európán, Közép-Európán keresztül! Ebben a helyzetben az európai emberek számára két lehetőség adott. Az egyik az, hogy az antropozófiában is leírt Föld-fejlődési úton haladunk, és összekötjük magunkat a Krisztus impulzussal. Olyan módon és erővel hatjuk át magunkat és Európát ezzel az impulzussal, hogy az egy valódi középpé tud válni és akkor a nyugatról kelet felé haladó erők és kulturális áramlatok Közép-Európán keresztül haladva egy metamorfózison tudnak keresztül menni. Ami azt jelenti, hogy a Krisztus impulzussal áthatott közép-európai szellemiség hatására ezek az áramlatok megújulnak, elveszítik a káros erőiket és gyógyító, segítő erőként mennek tovább kelet felé.

Rudolf Steiner ezzel kapcsolatban azt mondja, hogy ebben a térben az európai emberek emberismeretéből, emberszeretetéből és emberbátorságából keletkezik az az erő, ami gyógyítóan hat az Európán áthaladó szellemi impulzusokra, és képes szintézist, összhangot és harmóniát létrehozni az egymással ellentétes szellemi impulzusok és szélsőséges ideológiák között. Ha ezt képesek vagyunk megvalósítani, akkor Közép-Európa egy misztérium térére változik, ahol a Krisztus erők tudnak hatni. De ahogyan ezt a bevezetőben is idézett Polzer-Hoditz gondolatok jelezték, ez azt kívánja az emberektől, hogy ennek megfelelően is viselkedjenek. Ez bizony nem egy egyszerű feladat, pedig, mint minden ilyen szellemi feladathoz, ehhez is megvannak a szükséges segítségek, mert ha a Világ szellemi vezetése az ember elé egy ilyen fontos feladatot kitűz, akkor minden segítséget is megad hozzá, hogy azt teljesíteni tudjuk.

Azáltal, hogy Közép-Európában az elmúlt századokban szellemi áramlatok kulmináltak, ma minden a rendelkezésünkre áll ahhoz, hogy a közép-európai ember számára ma oly fontos emberismeretet, emberszeretetet és emberbátorságot megszerezzük magunknak. Éppen az antropozófia által juthatunk azokhoz az ismeretekhez, melyek ezen az úton szükségesek, és ahogy azt Rudolf Steiner is mondta, „ma minden elő van készítve ahhoz, hogy az emberiség és a világfejlődés szempontjából oly fontos lépés megtörténhessen. Semmi más dolgunk nincsen, mint ezt a lehetőséget saját szabad akaratunkból és tudatosan megragadni.” Mert ha ezt nem tesszük meg, akkor a világban marad a káosz, miközben a világ és az ember fejlődése halad tovább, de már egy másik úton. Egy olyan úton, amit az ellenerők készítenek elő.

Természetesen ebben a küzdelemben, amit mi az európai közép megteremtéséért folytatunk, az ellenerők is komoly részt vállalnak, és Ahriman és Lucifer is komoly erővel jelenik meg a küzdőtéren. Ma ők ketten kart a karba öltve, együtt küzdenek Krisztus ellen, és igyekeznek minden lehetséges módon megakadályozni azt, hogy Európa közepén ez a misztériumtér létrejöhsen. Szeretnék, ha a feszültségek továbbra is fennmaradnának, sőt még erősödnének is, és a dualitás, a jó-rossz alapú gondolkodás továbbra is uralná az európai emberek és a világ gondolkodását. Mert ha ez fennmarad, akkor ez is az ő céljaikat szolgálja. Ha pedig az európai emberek nem lesznek elég erősek abban, hogy összekössék magukat a Krisztus impulzussal, és az ellenerők győzedelmeskednek, akkor ezzel egyik fő céljukat már el is érték, hiszen Európából így már nem lehet az a Krisztus impulzussal áthatott kontinens, ami Amerikát és Ázsiát összekapcsolná. Ugyanakkor ezzel azt is elérik, hogy a dualitás a világban és az emberek gondolkodásában általánossá és uralkodóvá válik, ami a világhatalmi törekvéseik megvalósítását segíti elő.

Rudolf Steinertől tudjuk, hogy napjainkban különösen Ahriman és az általa inspirált okkult körök a világhatalom megszerzésére törekednek. Előadásában gyakran beszélt arról, hogy ezekben az okkult körökben olyan emberek aktívak, akik ahrimani impulzusok hatása alatt élnek és működnek, és az 1917. január 15-i előadásában egyértelmű utalást találunk a céljaikra vonatkozóan is. Ekkor ugyanis azt mondta, hogy amellet, hogy „nem akarják többé Krisztust a vezetőjüknek, hanem éppen ellenzékbe akarnak kerülni ezzel a világgal”, ezen csoportok fő célja „abban áll, hogy megalapozzák a Föld feletti egyetemes kereskedelmi és ipari egyeduralmukat”. Ezeket beteg kapitalista gazdasági impulzusok és a demokrácia torz formájának elterjesztése és általánossá tétele útján tervezik elérni és közben magukhoz láncolnak minden olyan embert, és közösséget, akit gazdasági eszközökkel meg lehet fogni és irányítani lehet. Tevékenységük eközben annyira el van rejtve a világ elől, hogy az emberek nagy része nem is tudja, hogy ilyen csoportok egyáltalán léteznek.

Így aztán el van rejtve az emberek tudatossága elől az a rendkívül fontos tény is, hogy ma a harc az anglo-amerikai körök világhatalmáért és a szláv kulturcsiráért zajlik. És ami a számunkra különösen fontos, **ez a harc az anglo-amerikai népek és a közép-európai népek között folyik!** Rudolf Steiner egyértelmű utalásai szerint, mi közép-európai népek ma harcban állunk, akár tudjuk ezt, akár nem, akár akarjuk ezt, akár nem.

Miért állunk mi itt Európa közepén ennek a harcnak akaratlanul is a középpontjában? A válasz az antropozófiai ismeretekre alapozva viszonylag egyszerű. Mivel ezen okkult körök legfontosabb célja a Föld feletti egyetemes kereskedelmi és ipari egyeduralom megszerzése, ezért a harc, mint a dualitás és a hármasság küzdelme jelenik meg a világban. Rudolf Steiner többször is rámutatott ezeknek az okkult testvériségeknek a kettősségre, a dualításra alapozott gondolkodására és az ennek alapján kialakított stratégiájára és politikájára. Azt mondta, hogy „ha meg akarják alapozni a kereskedelmi és ipari világhuralmat, akkor két részre kell osztani a

világot. Egyetlen kereskedelmi birodalom sem létezhet az ellenpárja nélkül. ... Nem lehet az egész világot egységes birodalommá tenni, mert akkor nem lehetne kereskedelmi világhatalmat alapítani.” Ezt a stratégiát, mint a világpolitikai hatalom kettősségét ismerjük, és Steiner szerint ez a gondolat egészen nagy jelentőséggel bír, mert a következőket mondta erről: „Az ellentét megteremtése a világban olyan hatalmas gondolat, amely mellett minden más politikai gondolat jelentéktelennek tűnik, ellentétet létrehozni a brit-amerikai kereskedelmi birodalom és a között, ami a 6. Atlantiszi korszak előkészítéseként, az orosz nép szellemi tulajdonságából adódik.”

Vagyis azért kell ma közép-Európát támadni, gyengíteni és ellehetetleníteni, hogy a közép minősége ne tudjon itt kialakulni, és ha sikerül Európát is tönkre tenni, akkor ezen okkult körök számára sikerült az utolsó akadályt is eltakarítani remélt világhatalmuk útjából. Európa nélkül állandósul a kettősség és az ellentétek harca, és ebben Ahriman győzedelmeskedik.

De Steiner azt is mondja, hogy ezeket a célokat nem lehet elérni akkor, ha a közép-európai emberekből kiindulva egy olyan impulzus tud kimenni a világba, ami a nyugati és keleti impulzusok közötti egyesülést keresi, ill. ezt segíti elő. Az ahrimani tervek nem tudnak megvalósulni, ha a közép-európai emberek erőfeszítései nyomán közép-Európában egy olyan gyógyító tér alakul ki, ami az emberismeretből és az emberszeretetből jött létre, mert ez együttműködést és harmóniát hoz létre az ellentétes erők és impulzusok között. Ha a közép-európai emberek ezt a helyzetet felismerik és tudatosítják, akkor a mai hazug ahrimani konstellációt egy igaz Krisztusi konstelláció váltja majd fel. De addig harcolni kell, mert ez a háború az anglo-amerikai népek és a közép-európai népek között addig tart majd, amíg Közép-Európa felébred és az emberek egyéni erőfeszítéseikkel a misztérium teret létre nem hozzák.

Persze döntéseinkben teljesen szabadok vagyunk és választhatjuk a másik lehetőséget is, azt, hogy nem veszünk tudomást erről a harcról, és továbbra is szellemi erőfeszítések nélkül éljük az életünket. De ha nem vállaljuk fel azt a feladatot, ami a fejlődés jelen időszakában ránk itt közép-Európában vár, akkor a nyugatról kelet felé haladó erők nem alakulnak át és ezáltal pusztító és romboló erőkként érkeznek meg keletre. A világban káosz és katasztrófák figyelmeztetnek arra, hogy hiányzik a közép és a közép misztériuma. A helyzet pedig mind addig romlik és rosszabbodik, amíg meg nem tesszük azt, amit ma az idő elvár tőlünk. Őszintén remélem, hogy ez az előadás segített abban, hogy felismerjük a feladatinkat és szabadon olyan döntést hozzunk, ami végül Európa misztérium téré válásához vezet.